

NIEUWSBRIEF KBO

KBOEDE
senioren doen mee!

afdeling Ede

jaargang 31, nr. 2 februari 2024

In dit nummer:

Colofon	2
Voorwoord	3
Pastorale bijdrage	4
Verduurzamen huis	6
Korte berichten zorg	7
Verslag Kerstbijeenkomst	10
Energietransitie	13
Weeshuis op Ende (Indonesië)	14
Dagje uit	15
Agenda	16

Interessante informatie:

Iets positiefs in Gaza	3
Valentijnsdag	5
Vrijwilliger in de zorg	5
Dieren als helper in oorlog	8
Mooi zingen	9
Gedicht Kerstmenu	10
Kerstkaart	10
Taboe	11
Krenten en rozijnen	12
Hybride rijden	12

Colofon

Voorzitter Ap Dominicus
t. 0318-79 51 43
email: abdominicus1@gmail.com

Secretaris
Adri Koch t. 0318-65 03 68
email: secretaris@kbo-ede.nl

1^e Penningmeester
Gijsbert van Ingen t. 06-47 55 22 32
email: penningmeester@kbo-ede.nl

Rekeningnummer voor contributie
en giften
NL02 INGB 000 41 76 610
t.n.v. KBO voor Senioren afd.
Ede-Bennekom

Coördinator bezorging
Ons Magazine en Nieuwsbrief
Beer Radstaat
t. 0318-63 29 92 / t. 06-10 51 43 28
email: g.radstaat@hotmail.com

Ledenadministratie
Charles Slangen t. 06-270 917 46
email:
ledenadministratie@kbo-ede.nl

Commissie Ontwikkeling &
Ontspanning (O&O)
Coörd. Trudy v. Schoonhoven
t. 0318-64 59 09 / 06-46 89 94 88
trudyvanschoonhoven@planet.nl

Belastingsservice Ouderenbonden
Coördinator HUBA Douwe Ettema
t. 0318-64 58 31 / 06-55 90 06 46
email: ettema.douwe@gmail.com

Vrijwillige Ouderen Adviseur (VOA)
en Wet Maatschappelijke
Ondersteuning (WMO)
Frans Bik t. 0318-84 29 92
email: fransbikkel1@gmail.com

Pastoraal adviseur
Em. pastor Hans Lucassen

Coördinator Zorg & Welzijn +
Haal en breng service
Thijs Waasdorp
0318-631 256 of 06-537 918 54
m.waasdorp@chello.nl

Coördinator PC hulp
Jan Kemman t. 0318-62 03 58
email: j.kemman@chello.nl

Beheer website en facebook
Annelies Tax t. 0318-61 77 93
email: webmaster@kbo-ede.nl

Redactie Nieuwsbrief
Redacteur Fred Deuning
t. 06-38 15 52 96
email: jefdeuning22745@freeler.nl
+ kbonieuwsbrief@gmail.com

Corrector Mary-Ann Borggreve
Vormgever Erik Erkelens

Deze Nieuwsbrief kunt u ook lezen op onze website www.kbo-ede.nl

Facebook www.facebook.com/KBO-Ede-897647640335670/

Volgende kopij uiterlijk inleveren 5 februari 2024

Voorwoord

Het jaar 2024 is al een maand oud als dit nummer uitkomt.

De vereniging KBO Ede is een levendige vereniging, die in 2024 diverse activiteiten zal ontplooiën. Het is vanzelfsprekend dat we vol verwachting zijn over wat de onderhandelingen tussen de vier politieke partijen ons land zullen brengen.

In het verleden is veel gesproken over senioren in dit land. Het zou anders moeten. Wij wachten af wat de toekomst ons zal brengen.

Hoe houden wij onze KBO Ede levendig en met wie?

Er zijn nog veel vacatures in onze vereniging. Dat is een dreiging omdat wat wij (het bestuur) willen voor u. Met een te klein bestuur en te weinig commissieleden is veel niet meer haalbaar.

Een notulist(e),
een 2° penningmeester,
een coördinator Belastingsservice
en graag een Vrijwillige Ouderen Adviseur (VOA)
zouden het team KBO Ede sterker maken.

Ik wil u vragen de komende maand hierover na te denken en informatie in te winnen bij de secretaris, Adri Koch (tel. 0318-65 03 68, email: secretaris@kbo-ed.nl).

Bij toetreding doet u alle KBO senioren een plezier en ik ben ervan overtuigd, dat het ook voor u plezierig zal zijn. Het is prettig werk in een team, dat probeert de zaken zo goed mogelijk te regelen.

Ik hoop tijdens de ALV in maart u voor te kunnen stellen aan mensen voor een van deze vacante functies.

Het is essentieel voor het voortbestaan van KBO Ede, maar vooral voor de belangenbehartiging voor de Senioren.

Ap Dominicus, voorzitter
5 januari 2024

Ouderenadvies

Vrijwillige ouderenadviseurs (VOA's) zijn speciaal opgeleide mensen die senioren helpen om antwoorden te vinden bij een hulpvraag. Dit kan op diverse gebieden zijn: *wonen, welzijn, zorg, veiligheid, vervoer en financiën*.

Zij geven onafhankelijk en vrijblijvend informatie, voorlichting en advies aan leden en niet-leden, als service van KBO-PCOB.

De ouderenadviseurs luisteren naar uw verhaal, zij zijn klankbord en informatiepunt. Zij zoeken samen met u naar een oplossing, maar u houdt zelf de regie.

U kunt de (KBO) ouderenadviseurs bereiken via:

Frans Bik

Telefoon: 0318 84 29 92
email: fransbikkel1@gmail.com

Iets positiefs in de strijd van Hamas tegen Israël

Op 14 december moest Theo het orgel bespelen in de Oud Katholieke kerk in Arnhem. Op weg naar de kerk stond de radio aan op "Vroege vogels" van de VARA. Hier werd verteld over zwerfdieren op de grens van Gaza, die gered werden. Hierbij werkten Palestijnen en Israëliërs samen. Dat was eindelijk een lichtpuntje in deze oorlog.

Uiteraard ben ik aan het zoeken gegaan op internet. Hier is het nodige te vinden over Animal Heroes. Het is een internationale beweging, die zich inzet tegen dierenleed. In de regio van Bethlehem in de Westbank leven 15.000 zwerfhonden die water en voer kregen van toeristen, eigenaars van lokale bars, restaurants en hotels. Sinds 7 oktober 2023 zijn de toeristen gevlucht en zijn de horecagelegenheden gesloten. Daardoor is er geen water en voedsel meer voor ruim 15.000 zwerfhonden.

In deze streek is er één dierenopvang. Deze heeft hulp gevraagd aan Animal Heroes.

Uit Nederland is een team naar de Westbank gegaan om samen met andere teams een infrastructuur voor noodhulp voor dieren op te zetten.

Mary-Ann Borggreve

Bron: diverse websites

Pastorale bijdrage

Richtingwijzers

In het midden van de aanstaande veertigdagentijd zullen we opnieuw in de liturgie horen over wat we uit de catechismus hebben onthouden als de "Tien Geboden". Ik hoorde dat woord als kind voor het eerst, toen mijn moeder zei: "Eet toch niet met je 10 geboden, je hebt toch een vork en een mes gekregen!" Later begreep ik waarom er 10 geboden zijn, want tien geboden, die kun je nog op je vingers natellen. Dat valt te overzien! Dan raak je de tel niet kwijt!

Eigenlijk is het niet juist dat we spreken van de "10 geboden". Want het zijn geen geboden, maar het zijn eerder richtingaanwijzers. Ze wijzen je de richting aan. We hebben deze

woorden in de loop van de tijd losgemaakt van wat er in het bijbelboek Exodus als een soort opmaat vóór staat: "Ik ben de Heer uw God, die u weggeleid heeft uit het slavenhuis Egypte." Het is diezelfde God die aan Mozes op de berg Sinaï 10 woorden, zinnen op "stenen tabletten" geeft. Het zijn vooral richtingaanwijzers, zeg maar grenspaaltjes. Als je daarbinnen blijft, zal alles goed gaan voor jou persoonlijk en voor ons samen-leven. Het is te vergelijken met een automobilist die 's nachts in diepe mist over de weg rijdt en zich dan laat leiden door de reflecterende paaltjes en reflectiestrepen.

Zo zijn de 10 geboden eigenlijk 10 bepalingen, richtingwijzers omdat ze ons uitnodigen de weg van God, de weg van gerechtigheid te gaan. De weg die jou en mij wil leiden naar het Beloofde Land, het Land van Melk en Honing, of anders gezegd: "naar een plek waar Hij wonen kan, de plaats waar recht wordt gedaan aan de verworpenen der aarde", een humane wereld voor iedere mens. Als je de 10 Woorden opvat als geboden, kun je flink de mist ingaan. Dan gebruiken we de Tien Woorden vaak met een opgeheven vinger voor ons eigen karretje. Als ik iemand bijvoorbeeld hoor zeggen: "Dat wil God van ons, kijk maar naar de 10 geboden", dan denk ik vaak: "Wil God dat nou echt of wil de persoon die voor me staat dat?" Wat mensen zeggen over God zegt vaak meer over henzelf dan over God. Zo kunnen angstige mensen nauwelijks geloven in een bevrijdende en barmhartige God, maar alleen in een strenge en rechtvaardige God. Andersom ontmoet je soms ook mensen die over God praten, alsof ze bij hem in de klas gezeten hebben! Ze denken het straks met een knipoog wel op een akkoordje met God te kunnen gooien!

Op 14 februari beginnen we in de liturgie de periode van "Veertig dagen", met Aswoensdag, een periode om ons te bezinnen op onze relaties tot God, de naasten en onszelf, om opnieuw te ontdekken hoe deze tien woorden als richtingswijzers ons houvast en sturing kunnen geven.

Em. Pastor *Hans Lucassen*

De tien geboden

Zoek de 10 verschillen

Wat ik je nu ga vertellen gaat je heel veel pijn en verdriet doen. Maar ik heb liever dat je het van mij hoort dan van iemand anders....
"De paashaas bestaat niet!"

Valentijnsdag, 14 februari

De oudste verwijzingen naar wat nu Valentijnsdag heet, dateren uit het Engeland van de vijftiende eeuw. Geliefden uit goeie kring noemden elkaar 'valentine' of schonken elkaar een 'valentine', een soms kostbaar cadeau. In 1660 noemt Samuel Pepys het gebruik enkele malen in zijn dagboek. Vanaf de tweede helft van de achttiende eeuw gaan verliefden elkaar op Valentijnsdag

zelfgemaakte kaarten sturen met een kort liefdesgedicht. Vooral in de tweede helft van de negentiende eeuw waren deze kaarten in Engeland en Amerika heel populair.

Al zoekend op het internet kwam ik ook zogenaamde zeemansvalentines tegen. Ze stamden uit de 18^e en 19^e eeuw. Plaatjes en voorwerpen met teksten.

*De zeemansstructuur in stormachtige zeeën,
Hoewel Fir zijn schors kan zwerven
Hooft nog steeds een stem in elke bries
Dat waakt gedachten van thuis
Hij denkt op zijn verre vrienden
Zijn vrouw, zijn bescheiden bed
En vanuit zijn diepste hart stijgt
het gebed - vergeet me niet.*

Samuel Pepys [uitspraak: *pieps*] was een Britse ambtenaar in de 17^e eeuw, die vooral beroemd is geworden vanwege zijn dagboeken. Deze bieden een fascinerende combinatie van persoonlijke onthullingen en ooggetuigenverslagen van belangrijke gebeurtenissen als de Pestepidemie in Londen en de Grote Brand van Londen. Op internet staat een animatiefilmpje over Samuel Pepys.

Mary-Ann Borggreve Bron: diverse websites

Als vrijwilliger in de zorg

Er is de laatste tijd veel te doen om de zorg. Het leek daarom eens zinvol iemand te vragen om te vertellen over de dagbesteding bij Sint Barbara.

Het verpleeghuis Sint Barbara is onderdeel van de organisatie Vidente. Er wonen in het verpleeghuis mensen met diverse aandoeningen, voornamelijk dementie. In één van de ruimten van

St. Barbara wordt professioneel dagbesteding aangeboden. De gasten die hier aan deelnemen komen van binnen het verpleeghuis, maar ook van elders. Om hieraan deel te nemen is een indicatie vereist. KBO-lid Ans is een dag in de week vrijwilliger bij de dagbesteding in het Ontmoetingscentrum. Zij heeft verteld hoe het er toegaat en wat er zoal te doen is.

Diverse mannen en vrouwen komen in het Ontmoetingscentrum, in de wandelgang het OC genoemd. Er wordt koffie en thee geschonken, tussen de middag is er een lunch en er zijn activiteiten van diverse

aard onder leiding van professionals en vrijwilligers. Er worden diverse activiteiten aangeboden zoals (oude) muziek, lichamelijke oefeningen en spelletjes. De bingo doet het goed.

Ans is geïnteresseerd in 'de mens zelf'. Daarom vindt ze het heerlijk om te praten met de bezoekers. De onderwerpen zijn dan vaak herinneringen uit het verleden van de persoon. Ans ziet veel alleenstaanden. Er zijn enkele echtparen, aan wie het gegeven is samen zo oud te worden. Het welzijn van de diverse individuen is heel divers. Er komen in het OC vrolijke mensen, zeurpieten, mensen met een (zware) aandoening of waar sprake is van somberheid. Zo kan iemand tijdens een gesprek gewoon zeggen: "Ik zie het niet meer zitten." Ga er maar mee om als personeel of vrijwilliger... Praktisch gezien is het 'gezelschap houden' van de mensen in het OC af en toe intens. Het geeft maar aan dat werken in de ouderenzorg/verpleeghuiszorg divers is, maar soms wel uitdagend. Petje af dus voor Ans die hier ruim 6 uur per week aan besteedt. Ze is de enige niet, dus respect voor alle vrijwilligers. Voor de toekomst hopen wij dat er weer meer personeel in deze branche instroomt, er zijn al een tijdje personeelstekorten.

Erik Erkelens

Rectificatie

In KBO Ede Nieuwsbrief nummer 1 van 2024 op bladzijde 13 is in het rijtje van ontmoetingsplekken het Akoesticum (Frisokazerne) opgenomen. Het Akoesticum is alleen voor een evenement te bezoeken en die kunt u op hun website vinden (akoesticum.org).

Redactie

Verduurzamen huis

Elk huis heeft een energielabel. Dat is via internet gemakkelijk op te zoeken via de site: www.energielabel.nl. Hebt u geen label A, dan kunt u zich afvragen of er mogelijkheden zijn om te investeren in uw huis. Los van het energielabel is isoleren en verduurzamen van uw huis een goede investering, want het comfort in de woning gaat vooruit en de energiekosten worden lager. Vereniging Eigen Huis laat wel weten dat investeren in een woning om het energielabel omhoog te krijgen in veel gevallen zinloos is. Het zal de verkoopprijs niet opschroeven.

Basismaatregelen

Hopelijk heeft uw huis al spouwmuurisolatie, daarnaast is het goed om ook het dak te isoleren. Het hangt van de dakconstructie af of de isolatie aan de binnenkant of aan de buitenkant kan plaats vinden. Er is mogelijk al overal in huis sprake van dubbel glas, het kan wel zijn dat het dubbele glas in uw huis zo gedateerd is dat vervangen door HR++ glas zeker loont, in besparing van de stookkosten en verhoging van het comfort. Het is zinvol om daarnaast vloerisolatie aan te laten brengen. Hier zijn twee basisprincipes. De vloer wordt in de kruipruimte geïsoleerd tegen de bovenkant van de kruipruimte of op de zandbodem.

Is het nodig om toch nog te vermelden dat het aanbrengen van tochtstrippen een goedkope investering is die veel effect kan hebben? Isoleren van verwarmingsbuizen in onverwarmde ruimtes kost niet veel.

De goede volgorde

Wie slim wil verduurzamen moet eerst een plan van aanpak opstellen. De volgorde van verduurzaming doet er zeker toe, zegt Hugo Breuers, bestuurslid van branchevereniging van energieadviseurs FedEC: "Begin met de isolatie van de woning, en wel met het dak.

Pak daarna de gevel aan, dan het glas en ten slotte de vloer. In deze volgorde behaalt u de meeste besparing."

Als uw huis na een grondige isolatie toe is aan verdere stappen kunt u gaan denken aan vloerverwarming, warmtepompen, zonnepanelen, hybride verwarming of warmtecollectoren. Kan de Cv-ketel er al uit? Wat voor uw huis een goede vervolgstap is hangt af van uw huis, uw budget en het is natuurlijk verstandig mede te kijken naar de eventuele opbrengst. In deze fase, of al iets eerder, kunt u zeker de hulp gebruiken van een energieadviseur. Ede heeft inmiddels een Energieloket.

Wie dat wil kan er binnenlopen in de Boogstraat naast 't Frietje in het centrum. Hier lopen mensen rond met veel meer kennis dan hier in dit stukje kan worden opgenomen. Kijk op de site www.ede-natuurlijk.nl voor meer informatie.

Koophuis of huur

In principe is er geen verschil tussen koophuizen en huurhuizen. De mogelijkheden zijn natuurlijk wel anders. Een huurder is afhankelijk van het beleid van de verhuurder. Woont u in een appartementencomplex dan is de houding van de VvE heel belangrijk. Wat wil de VvE? Hopelijk willen veel medebewoners dat er geïnvesteerd gaat worden in isolatie en duurzaamheid.

Waar is meer informatie te vinden?

Grote partijen als Milieu Centraal geven mogelijkheden. Zoek op hun site naar Verbetercheck of bezoek de site www.verbeterjehuis.nl. Vereniging Eigen Huis heeft informatie onder de kopjes 'Ik wil verduurzamen' en 'Ik wil besparen op mijn woonlasten'. Op de website van Ede is informatie beschikbaar over ISDE (Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing). Het is zeker de moeite waard om subsidies even langs te lopen. Zijn ze voor u van toepassing, dat wilt u ze niet missen. Dit geld komt uit het Nationaal Isolatieprogramma van het Rijk en is bedoeld voor woningen met een WOZ-waarde onder de € 429.300. Gemeente Ede heeft met 1,2 miljoen euro het volledig beschikbare bedrag mei vorig jaar aangevraagd.

Subsidie

ISDE is subsidie voor isolatie, zonneboiler, aansluiten op warmtenet of warmtepomp. Via de RVO (www.rvo.nl/isde) kunt u subsidie aanvragen voor een nieuwe elektrische kookplaat in combinatie met afsluiten van het gas. Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) is voor VvE's. Woningeigenaren met een laag inkomen (niet hoger dan 130% van de bijstandsnorm) of schulden zijn door de gemeente Ede benaderd en volledig ontzorgd bij het isoleren van hun woning. Het gaat om woningen met een D, E, F of G label en een WOZ-waarde tot € 429.300. Woningeigenaren die nog niet bij de gemeente in beeld zijn, mogen ook gebruikmaken van deze regeling.

[Kom naar de lezing woensdag 14 of 21 februari in de Bosroos om 14.00 uur voor uitleg door een expert.](#)

Erik Erkelens

Bron: RVO en Verbeterjehuis.nl

Korte berichten zorg

Kaartje sturen?

Ligt familie of een kennis van u in de Gelderse Vallei en bent u verhinderd om langs te komen, u kunt in ieder geval een digitaal kaartje sturen naar de patiënt via www.geldersevallei.nl/bezoeker/ecard (alleen op werkdagen).

Rechtszaak huisartsen

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) opgedragen de tarieven van de huisartsen voor 2023 en 2024 opnieuw vast te stellen. De tarieven moeten omhoog.

Kraamzorg

December vorig jaar heeft de Brancheorganisatie Geboortezorg zich achter de diverse vakbonden geschaard om de regering te manen personeel in de kraamzorg beter te laten betalen. Het Rijk zou daar geld voor moeten vrijmaken.

Zorgvilla's

Eveneens in december 2023 constateerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) dat er regelmatig zaken fout gaan in zorgvilla's. Het personeel controleert bijvoorbeeld niet of mensen met dementie hun pillen wel slikken, ze blijven dan zomaar op het nachtkastje liggen... "Voor het openen van een kroeg heb je meer

papieren nodig dan het starten van een zorgvilla", aldus Jacqueline de Groot, voorzitter beroepsvereniging Verenzo hierover.

Organiseren van de zorg

De Nationale Zorggids (NZG) stelt dat het volgens de NZa niet altijd even duidelijk is hoe de inspanningen van zorgkantoren bijdragen aan tijdige en passende zorg voor cliënten. Daarom roept de toezichthouder de zorgkantoren op om in hun jaarverantwoording inzichtelijk te maken welke resultaten zij hebben behaald. Zorgkantoren moeten in kaart brengen waar het knelt, wat zij hieraan doen en tot welke resultaten dit leidt. Alleen zo kan voorkomen worden dat de zorg voor de meest kwetsbare cliënten in gevaar komt.

Valpreventie ouderen

Valpreventie wordt vanaf 1 januari definitief vergoed vanuit het basispakket. Hiermee wordt voorkomen dat een bepaalde groep ouderen mogelijk meer intensieve zorg nodig heeft. Aan de hand van een vragenlijst wordt de kans op vallen beoordeeld. Valpreventie voor ouderen die een hoog valrisico en lichamelijke of psychische problemen hebben, zit nu in het basispakket.

Erik Erkelens

Bron: internet

Samen uit eten

Op vrijdag 16 februari 2024 gaan wij samen uit eten bij "Moeke" aan de Breelaan 2A in Ede. Om 18.30 uur bent u daar van harte welkom. Voor informatie of aanmelding, voor 13 februari, kunt u contact opnemen met Marja Ankoné, tel.: 0318-62 00 31.

Marja Ankoné

Contributie 2024

In maart worden de brieven met de contributienota 2024 door de vrijwilligers rondgebracht bij de KBO-leden. Het bedrag is € 26,50 voor alleengaanden en € 46 voor echtparen/samenwonenden.

U kunt dit bedrag alvast overmaken op rekening NL 02 INGB 0004 1766 10 t.n.v. KBO afd. Ede-Bennekom.

Alvast dank aan de vrijwilligers die ook dit keer de enveloppen gaan bezorgen.

Penningmeester *Gijsbert van Ingen*

Welkom nieuwe leden

1. Mevr. J. Boersma

Dieren als “helper” in een oorlog

Bron: diverse websites

Dieren in dienst van de strijd in de oorlog. Bijna elk dier kan ingezet worden in oorlogstijd lijkt het wel.

Door alle eeuwen heen hebben paarden een belangrijke taak gehad in de oorlogsvoering. De eerste wereldoorlog heeft aan meer dan 6 miljoen paarden het leven gekost. Steven Spielberg heeft hier in 2011 de film “War horse” over gemaakt.

Denk aan de middeleeuwen en je ziet in je fantasie slagvelden met ruitergevechten. Denk maar aan de Gulden Sporenslag in Vlaanderen.

Hannibal gebruikte olifanten, evenals vorsten in India. Trouwens de Japanners hebben in WO II hebben ook gebruik gemaakt van olifanten.

Misschien kent u nog het verhaal van de ganzen van het Capitool in Rome. Deze dieren dienden als bewakers. Varkens werden ook als bewakers ingezet.

Honden werden gebruikt om te vechten of om met springstoffen op de rug als levende bommen te dienen. Heel wat dieren zijn hiervoor gebruikt (misbruikt).

Tegenwoordig zijn dolfinen van belang in de strijd tussen Rusland en Oekraïne. In de Verenigde Staten wordt eveneens met dolfinen gewerkt.

Veel dieren zijn levensreddend geweest en kregen onderscheidingen.

Hier het is het verhaal van Stubby

Dat de Bostonterriër Stubby uitgroeide tot een beroemdheid is allemaal te danken aan de Amerikaanse infanterist John Conroy. Toen die in 1917 werd opgeleid om kort daarna overgebracht te worden naar het slagveld van de Eerste Wereldoorlog in Europa, zag hij een zwerfhond die hem wel beviel. Conroy nam het dier onder zijn hoede en besloot deervoeter zelfs mee te smokkelen naar het slagveld.

Conroy noemde de hond ‘Stubby’ (Stompie), vanwege zijn gecoupeerde staart. De hond werd de mascotte van de 102nd Infantry, 26th Yankee Division en hielp het moreel hoog te houden. Zo vermaakte Stubby de manschappen bijvoorbeeld tijdens hun training door met een van zijn pootjes te salueren, ongeveer net zoals de soldaten rondom hem. Officieel was het verboden om dieren te houden in het trainingskamp, maar Stubby werd gedoogd. Conroy was zo gehecht aan het dier dat hij besloot de hond niet achter te laten toen hij werd opgeroepen om per schip naar Frankrijk af te reizen. Na aankomst in Europa ontdekte een officier de hond. Deze besloot het dier echter ook te gedogen, naar verluidt nadat Stubby netjes had gesalueerd.

Zo volgde Stubby de Yankee Division naar het westfront van de Eerste Wereldoorlog. Tijdens de eerste slag waar hij bij aanwezig was, de Slag bij Seicheprey, raakte de

hond gewond door een gifgasaanval. Stubby herstelde echter en volgde de manschappen hierna naar verschillende belangrijke veldslagen, waaronder de Slag aan de Marne en de Slag bij Château-Thierry. En hij was niet alleen een leuke mascotte, hij was meer dan nuttig. Door zijn eerste ervaring met gifgas begon Stubby onmiddellijk hard te blaffen als hij weer eens gas rook. Zo klonk het gasalarm eerder in de loopgraven waardoor vermoedelijk verschillende levens werden gered. Na gevechten wist Stubby ook Engelsprekende gewonden op te sporen in het zogeheten niemantland tussen de loopgraven. Zodra de hond Engels hoorde spreken rende hij naar de gewonde soldaat en begon vervolgens hard te blaffen zodat de medische diensten snel ter plaatse konden komen.

Stubby zou op een dag verder een Duitse verkenners hebben gesnapt die in het Bos van Argonne probeerde de Amerikaanse loopgraven in kaart te brengen. Stubby vertrouwde het kennelijk niet want toen hij de vijandelijke soldaat zag begon hij hard te blaffen. De Duitser probeerde de hond nog te kalmeren, maar Stubby bleef hard blaffen. Toen de verkenners vervolgens de benen nam, rende Stubby achter hem aan en bracht de Duitser ten val door in diens been te bijten. Stubby bleef de man vervolgens aanvallen, net zolang tot hij gevangen kon worden genomen door gearmeerde Amerikaanse soldaten.

Voor al zijn trouwe diensten werd Stubby op een dag beloond met de rang van sergenteant en hij kreeg allerlei onderscheidingen die normaal gesproken alleen aan echte soldaten gegeven werden. Na de verovering van Château-Thierry maakte de lokale bevolking een jasje voor Stubby, waaraan al zijn onderscheidingen opgehangen konden worden.

Nadat Stubby gewond raakte door een granaataanval, werd hij overgebracht naar een veldhospitaal waar scherven uit zijn poot en borst verwijderd werden. Voor verdere behandeling bracht men Stubby hierna over naar een ziekenhuis van het Rode Kruis. Toen hij weer enigszins mobiel was, begon hij rond te lopen door de gangen van het ziekenhuis en krikte hij het moreel van de gewonde soldaten op.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was Stubby in totaal aanwezig bij zeventien veldslagen. Na de oorlog werd de hond een beroemdheid in Amerika. Stubby mocht deelnemen aan militaire parades, verbleef in dure hotels, ontmoette drie verschillende Amerikaanse presidenten en hij kreeg een eigen herdenkingssteen in het Liberty Memorial in Kansas City, een monument dat in 1926 werd opgericht ter ere van de Amerikaanse soldaten in de Eerste Wereldoorlog.

(Vervolg op pagina 9)

Vervolg Stubby

Verder werd de hond verschillende keren als mascotte gebruikt door de Georgetown Hoyas, het atletiekteam van de Universiteit van Georgetown. Stubby overleed in 1926. De New York Times stond uitgebreid stil bij de dood van de beroemde viervoeter.

Sinds 1955 is de opgezette Sergeant Stubby te bewonderen in het Smithsonian-instituut in Washington.

In 2018 verscheen in Amerika een animatiefilm over de beroemde hond: Sgt. Stubby: An American Hero. De film werd door critici goed ontvangen, maar werd commercieel een flop.

Tot slot: In de Bijbel komen we behalve de strijdwapens van farao het volgende verhaal tegen, waar dieren gebruikt worden als wapen.

Richteren 15

4 En Simson ging en hij greep driehonderd vossen. En hij nam fakkels en hij keerde ze staart aan staart. En hij plaatste één fakkel tussen de twee staarten, in het midden.

5 En hij stak de fakkels in brand en hij zond ze heen in het staande koren van de Filistijnen en hij stak het in brand, vanaf de schoof tot aan het staande koren en tot aan de wijngaard en olijfgaard.

Mary-Ann Borggreve

Mooi zingen

Als jongetje geboren worden in een arme streek in Italië tussen 1600 en 1850 kon wel eens heel naar uitpakken. Het gebeurde nogal eens dat ouders van pure armoede hun kind "verkochten" om te worden gecastreerd. Dat gebeurde rond het achtste levensjaar.

De ingreep was barbaars.

De verdoving bestond uit warme baden, opium en het ingedrukt houden van de halsslagader in de nek, totdat de jongen het bewustzijn verloor – een overdosis of te hard drukken kon de dood van het kind betekenen. Vervolgens werden de zaadleiters doorgesneden of verbrijzeld.

De jongetjes werden dan opgeleid tot koorzanger. Echter er was één bijzondere eigenschap bij deze jongens. Ze kregen in de puberteit niet de baard in de keel. Ze bleven zingen als sopraan.

De jongens werden als volwassenen ingezet als koorzanger in de kerk. De katholieke kerk was de grootste afnemer van deze koorzangers. In die tijd mochten vrouwen niet in de kerk of op het toneel zingen. Operazanger worden was ook een mogelijkheid. Er werden speciaal rollen voor de castraten geschreven. Een heel beroemde zanger was Farinelli.

In de loop van de 18^e eeuw veranderde de smaak, de romantiek kwam op en kwamen er minder mogelijkheden voor deze zangers. Gelukkig begon het gebruik van castreren af te nemen.

Vanaf 1870 was castreren in heel Italië verboden. Toch is het inzetten van castraten nog een tijd door gegaan.

In 1922 overleed de laatste castraatzanger van het Vaticaan, Alessandro Moreschi (1858-1922). Dat was het einde van een tijdperk.

De stem van deze zanger is via YouTube te beluisteren. Het is de vraag of hij een erg briljante zanger was. Dat is gezien de kwaliteit van de geluidsopnamen niet te beoordelen.

Gelukkig wordt er niet meer gecastreerd ter wille van de zangkunst. Ongetwijfeld zijn er heel veel jongens geweest, die heel ongelukkig zijn geworden en geen fantastische muzikale carrière hebben gehad.

We mogen wel aannemen dat de engelenzang in de Kerstnacht mooier is geweest dan het koor in de Sixtijnsekapel en dat de engelen hiervoor niet gecastreerd zijn.

Mary-Ann Borggreve

Alto

Als jongetjes mooi konden zingen gebeurden er soms nare dingen. Er vloeide menig traantje als altje of sopraantje. Ze excelleerden op 't toneel, geen baard en ook niet in de keel. Ze werden dikwijls heel beroemd, hun namen aan het hof genoemd!

Wees blij, dat zonder dit gemis, de "alto" uitgevonden is. (Een alto is een countertenor, een man, die op kopstem zingt)

Alessandro Moreschi

Verslag Kerstmiddag

Op 20 december om 12.00 uur waren er weer heel wat KBO leden, die zich verzamelden bij De Open Hof.

De voorzitter heette iedereen welkom en hield zich goed aan wat hij zich had voorgenomen, namelijk een korte, duidelijke toespraak.

Em. Pastor Lucassen vertelde ons over de eerste kerststal. Een kerststal in een grot, waar Sint Franciscus in 1223 de mis vierde. Het altaar was ingericht boven de kribbe. Waar het er niet om gaat dat we met Kerst lekker gaan eten, maar dat God bij ons wil komen.

Hierna werd het buffet geopend. Er waren diverse soorten stamppot. Menigeen schepte nog voor een tweede keer op.

Er was een gelegenheidskoor dat deze middag diverse malen samen met de aanwezigen kerstliederen zong.

Kerstmenu

Neem 50 gram verdraagzaamheid
en anderhalf ons vrede,
vermeng dit met wat goede wil
en dan maar lekker kneden.

Doe er ook wat humor bij
want zonder humor,
ik zeg het maar even
kan een mens niet leven.

Een flinke scheut gezond verstand
mag zeker niet ontbreken
een beetje lol, dat kan ook best
een lepel, afgestreken.

Kerstkaart

Ongetwijfeld hebt u eind december een kerstkaart ontvangen.

Bij ons kwam de allereerste van een krantenbezorgster, die dan wel verwachtte dat zij wat geld zou krijgen. De kaart was uiteraard niet erg spannend. Er werden goede wensen per mail gestuurd en er waren persoonlijk geschreven kerstkaarten. De een nog mooier dan de ander. Echter één kaart sprong eruit. Er stond geen gelikte kerstvoorstelling op. Je zag twee kleuters hand in hand buiten lopen. Huh, is dat een kerstkaart? Ja, de mooiste, die erbij was. Dat komt namelijk door de tekst binnen in de kaart.

Martin Tax vertelde een verhaal en een van de redactieleden van ons blad las een alternatief kerstverhaal voor.

Aan het eind van de middag was er koffie of thee met iets lekkers.

De dames van O&O hebben weer uitstekend voor alles gezorgd. Dank jullie wel.

Mary-Ann Borggreve

En dan nog een speciale tip
garneer de hele zaak,
met vriendschap
dat geeft de juiste smaak.

Bij voorkeur warm.

Gedicht, tijdens de kerstlunch voorgedragen door
Trudy van Schoonhoven

Vrede
komt niet met grote woorden,
maar met kleine stapjes.

Mary-Ann Borggreve

Ik ken geen zekere weg naar het succes, alleen een naar de zekere mislukking:
het iedereen naar de zin willen maken.
Plato

AGENDA Commissie O & O

14 of 28 febr. Lezing Energie besparen door het Energieloket, Bosroos
 20 maart Algemene Ledenvergadering
 21 augustus Verjaarsfeest voor onze leden die dit jaar 80, 90 of 100 worden
 18 september Bingo

Trudy van Schoonhoven

Taboe

Er zijn meerdere taboes die afgelopen jaren langzaam maar zeker aan het afbrokkelen zijn. Let maar eens op de televisiereclames. Het woord vaginale schimmel komt met regelmaat langs. In keurige bladen als Libelle en Margriet worden steeds meer onderwerpen uit de taboesfeer besproken. Het blad Linda ging voorop met 'spraakmakende' onderwerpen die tegen de taboesfeer aan schurken.

Voor sommige mensen is het fijn dat er over zulke onderwerpen te lezen is, thuis erover praten of met een goede vriend(in) kan te beladen zijn of te beladen lijken.

Daarom nu een taboeonderwerp in uw KBO Nieuwsbrief. Waarom is het eigenlijk een taboe? Zegt u het maar. Het

Hephaestus
Griek

gaat om okselhaar. De Grieken en Romeinen konden heel goed standbeelden maken. Gelukkig zijn er nog veel van over. Als er al een oksel te zien is op deze beelden, dan is er geen spoor van okselhaar. Er zijn twee opties, het is te moeilijk voor een steenhouwer om haar af te beelden of het behoorde in die tijd al absoluut niet tot een schoonheidsideaal. De beeldende kunstenaars uit de Griekse en Romeinse tijd wisten overigens

wel raad met *hoofd*haar of de manen van een leeuw.

In latere periodes van de geschiedenis was het moeilijk om te zien of okselhaar werd geaccepteerd. Schilderijen in musea die ik heb bezocht vertoonden meestal mensen in kledij, geen harige oksels.

Reclame

Er is genoeg reclame voor diverse methoden om haar te verwijderen, scheermesjes, (lady) shaves, ontharing crème, noem maar op.

Zouden al die fabrikanten het zo benadrukken dat de oksels stralend haarloos moeten zijn? Zou dat soms het taboe in de hand werken? Vast niet. Wellicht is voor de reclamemakers de oksel een stiekeme hint naar dat 'derde oksel'. Daar wordt door een deel van onze bevolking ook geschoren, onthaard of netjes bijgewerkt. Treft de reclame toch zijn doel. Het blijkt uit onderzoek dat vrouwen vaker en meer ontharen dan mannen.

80% van de vrouwen onthaart haar oksels regelmatig. 15% van de mannen hanteert regelmatig het scheermes in de oksel (onderzoek Wilkinson).

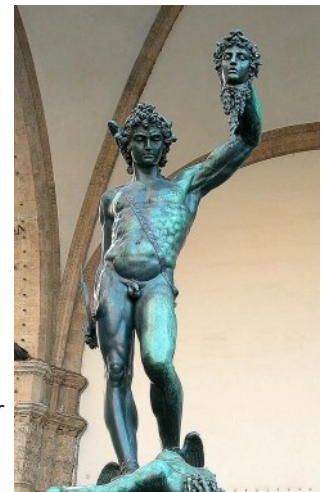
Doel van okselhaar

Okselhaar begint pas te groeien in de pubertijd. Tegelijkertijd gaan ook de apocriene zweetklieren werken. Deze klieren hebben als specialiteit dat ze niet alleen zweet produceren, maar vooral een geurtje. Men neemt aan dat dit geurtje, voor iedereen uniek, een functie heeft bij seksuele aantrekkingskracht. Het luchtje met aantrekkingskracht bevat feromonen. Haren verspreiden de feromonen beter dan kale huid. De Northumbria University (VK) heeft hier onderzoek naar gedaan. Okselhaar heeft ook een functie bij het op temperatuur houden van het lichaam. Transpireren gaat beter met haar dan zonder. Bij koude zorgt het haar voor meer isolatie.

Gezond?

Regelmatig ontharen of scheren van het oksel zorgt nogal eens voor een geïrriteerde huid, bultjes of ingegroeide haartjes. Het zijn allemaal nadelen van het netjes of hygiënisch willen zijn. Voor de hygiëne is het beter het haar gewoon te laten zitten en dan eventueel te zorgen dat het niet te lang wordt, zodat het zichtbaar wordt als dat onaantrekkelijk wordt gevonden.

Erik Erkelens

Perseus met hoofd
Medusa, Romein

Wat is het verschil tussen krenten en rozijnen?

Krenten en rozijnen lijken behoorlijk op elkaar en zijn beide afkomstig van druiven. Er is wel degelijk een verschil tussen de twee. Dat geldt zowel voor waar ze vandaan komen als voor de gebruikte druivensoort.

Zo ontstaan rozijnen

Er worden verschillende soorten druiven voor rozijnen gebruikt, afkomstig van over de hele wereld. Het meest de Sultana-druif, die vooral rond het Middellandse Zeegebied voorkomt. Het is een witte druif en de rozijnen ervan kunnen geel zijn, maar ook zwart. Dat zit hem in de manier van bewerken. Na het plukken worden de druiven gedroogd. Dit zorgt ervoor dat ze krimpen en een donkere kleur krijgen. Gele rozijnen worden voor het drogen echter eerst in een zoutmengsel gedrenkt. Hierdoor behouden ze hun lichte kleur. De rozijnen krijgen vervolgens nog een behandeling met sulfiet en zwaveldioxide om ze langer houdbaar te maken en latere bruining tegen te gaan.

Zo ontstaan krenten

Krenten zijn van 1 specifieke soort druif afkomstig: de Korinthe, afkomstig uit de gelijknamige Griekse regio. Deze druivensoort is klein, blauw en ziet er meer uit als een bes.

Eenmaal gedroogd, zijn de krenten donkerder en zuurder dan rozijnen. Wel geldt dat des te donkerder ze zijn, des te zoeter de krenten. Omdat ze van slechts één druivensoort afkomstig zijn, die minder talrijk verkrijgbaar is, zijn ze duurder dan rozijnen.

Donkere rozijnen, lichte rozijnen en krenten

Waarvoor zijn krenten en rozijnen te gebruiken?

Krenten en rozijnen zijn heerlijk als snack tussendoor, maar ook om mee te koken en te bakken. Hun smaak verschilt wel wat van elkaar, maar over het algemeen kunnen ze prima door elkaar vervangen worden of worden gemixt. Krenten worden onder andere in broodsoorten gebruikt en rozijnen in de iets zoetere gerechten, zoals een appeltaart.

Mary-Ann Borggreve

Bron: internet

Overschakelen op hybride autorijden

Sinds de Toyota Prius, die in 2000 in Nederland op de markt werd gebracht, zijn er steeds meer auto's op de markt gekomen die hybride rijden, dus deels elektrisch aangedreven en deels met een benzinemotor. Het ideaal is dat de bestuurder in de stad elektrisch rijdt en op de snelweg op benzine. De praktijk is natuurlijk iets genuanceerder.

Wilt u een hybride kopen of een volledig elektrische auto, bedenk dan dat de accu in de auto een onderdeel is dat kwetsbaar is. Langdurig stilstaan van de auto is slecht, grote hitte of extreme kou zijn funest en een accu heeft onderhoud nodig.

In de showroom van de dealer zal zeker ter sprake komen dat u met uw gloednieuwe hybride later een goede inruilprijs zult krijgen. Maar wat als u de auto lang wilt houden en de garantie op de accu is verlopen? Er zijn nu merken die tot 8 jaar garantie op de accu geven of tot 160.000 km. Een hybride 'op rijden' is iets minder aantrekkelijk. Hybride auto's zijn door het accu-pak zwaarder en zullen op termijn ook anders belast kunnen gaan worden voor de motorvoertuigenbelasting.

Het is daarbij erg belangrijk dat de accu goed werkt. Met een kapotte hybride accu zal de elektromotor immers niet werken. Hier schuilt dan ook het probleem met hybride auto's: de kosten voor het vervangen van hybride accu's zijn hoog. Hoe hoog zijn die kosten en waarom is dit zo duur?

Kosten reparatie

Er is nu nog in weinig garages ervaring met het vervangen van een accu. De kosten voor een nieuwe accu lopen, afgezien van het arbeidsloon, op tot € 5000. De monteur die een accu vervangt kan dit niet alleen, gemiddeld zijn er twee monteurs nodig die er een dag mee bezig zijn.

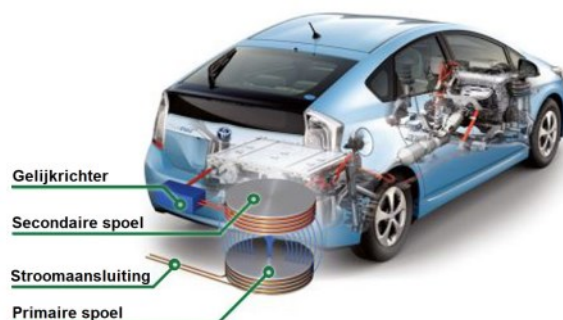
Er staat ongeveer 400 Volt op zo'n accu werken aan de accu is dus niet zonder gevaar. Dat accu's van deze capaciteit gerepareerd gaan worden is gelukkig in ontwikkeling. Elke accu bestaat uit enkele cellen en als er 1 cel kapot is kan die vervangen worden, tenzij de gehele accu zijn capaciteit aan het verliezen is.

Fiets met ondersteuning

Veel mensen gebruiken tegenwoordig een fiets met ondersteuning. Zo'n fiets heeft ook een accu. Daarvoor geldt hetzelfde als een autoaccu, namelijk dat accu's niet houden van te hoge of te lage temperaturen. Te lang aan de oplader staan is niet gezond. Helemaal ontladen zijn maakt de accu ook kwetsbaar.

Wist u dat fietsaccu's nu al goed te repareren zijn? Diverse fietsmakers weten wel en adresje. Bedrijven die dit al een aantal jaren doen zijn onder andere Accureviseren, Fiets accureparatie of Mr. Accu. Helaas is de kwaliteit van deze bedrijven niet bekend. Revisie kan het beste met kwalitatief goede cellen zoals van Samsung en Panasonic.

Erik Erkelens

Energietransitie

Geschiedenis

De PGEM (N.V. Provinciale Geldersche Electriciteits-Maatschappij) is op 24 maart 1915 opgericht als transportbedrijf voor elektriciteit door de provincie Gelderland. Eind 1915 bezat de PGEM een elektriciteitsnet op een spanningsniveau van 10.000 Volt met een totale lengte van ongeveer 125 kilometer. Dit net is stapsgewijs uitgebreid en de hoogspanning gaandeweg verhoogd tot 50 kV (1 kilo volt = 1.000 V) en na WO II is er een landelijk net gekomen met 150 kV. De hoogspanningsleiding die over het binnenveld loopt naar het gebied bij Kernhem maakt geen deel uit van het grote landelijke net, maar van een regionaal net met 50 kV. Jaren geleden heeft de VVD-fractie in Ede al eens aangedrongen op het ondergronds maken van het deel boven woonwijken. In 2022 is dit uitgesteld, nu met de planning dat in 2026 de hoogspanning ondergronds gaat. Dit werk gaat dan meteen dienen als uitbreiding van de capaciteit.

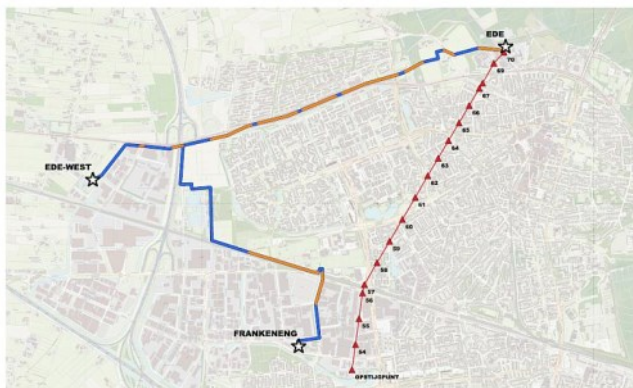
Energietransitie is het overgaan van fossiele naar duurzame bronnen. De energietransitie is ontstaan door een toenemend gebruik van apparaten. Werd er in 1950 nog een boom omgezaagd met een grote trekzaag, nu met een motorzaag. In de huizen van voor de 2^e Wereldoorlog zaten weinig stopcontacten en slechts in elke ruimte 1 aansluitpunt voor een lamp, midden op het plafond. Nu lopen wij zelfs niet meer naar de TV toe omdat er een elektrische afstandsbediening is. Duidelijk mag zijn dat wij minder spierprestaties leveren en de energie voor al de energie uit het stopcontact halen of onder andere uit benzine. Er zijn tal van voorbeelden waaruit blijkt dat mensen minder doen, zelfs met hun hersenen, want rekenmachines en computers vervangen een deel van dat werk.

Het elektriciteitsnet is overbelast

Het was al herhaalde malen te lezen en te horen. Er zijn nieuwbouwprojecten die straks opgeleverd worden maar er is geen capaciteit op het elektriciteitsnet om ze aan te sluiten. Sommige bedrijven kunnen hierdoor niet uitbreiden. Natuurlijk is dat erg.

Capaciteit

Om te begrijpen dat er een grens is aan de capaciteit van het elektriciteitsnet is het goed te weten dat elke draad waar stroom door gaat een klein beetje weerstand biedt.

▲▲▲ Huidige Bovengrondse leiding ——— Geplande Ondergrondse

Helaas zorgt die weerstand dat de draad dan warm wordt als er stroom vloeit. Koper is een goede geleider, maar wordt warm bij zware belasting. Hoe groter de stroom, hoe dikker de draad moet zijn om niet te warm te worden. Dat is ook de reden dat er zekeringen in de meterkast zitten. Kortsluiting zorgt voor een hele grote stroom. In elke wijk staan transformatorhuisjes die de elektriciteit verlagen van 10.000 V naar 230 V en verdelen over blokken met huizen, zodat u thuis 230 V wisselspanning kunt gebruiken.

Door het toenemende elektriciteitsgebruik per huishouden is het nodig dat de transformatoren in de wijk vervangen worden door zwaardere. Daarnaast moeten de midden- en hoogspanningskabels verzaamd worden om al het toegenomen verbruik te kunnen verwerken.

Terugleveren

Doordat steeds meer huishoudens over gaan op elektrisch koken, verwarmen met een airco of een elektrische vloerverwarming zal in deze energietransitie periode het stroomgebruik flink toenemen. Nu kan er gedacht worden dat zonnepanelen op daken van particulieren kunnen helpen. Ja, dat doen ze ook, maar dan gaan er stromen lopen die de elektriciteitsmaatschappij niet kan besturen, dus zijn zij genoodzaakt berekeningen te maken die ervan uitgaan dat 's winters als er geen zon is praktisch alle stroom uit een centrale moet komen en 's zomers op een zonnige dag als veel mensen op vakantie zijn er (te)veel stroom wordt aangeleverd vanuit de wijk. Energiecentrales kunnen niet binnen een aantal uren stoppen met leveren, oftewel meteen aan- of uitgezet worden. Kolencentrales hebben veel tijd nodig om op te starten en kerncentrales hebben nog meer tijd nodig. Gascentrales zijn het meest flexibel, die kunnen meer of minder vermogen leveren. Van de grote centrales wordt

steeds meer verwacht dat ze flexibel kunnen leveren, afhankelijk van het aanbod uit andere energiebronnen. Daar wordt aan gewerkt. De uitbreiding van het elektriciteitsnet is een enorme klus, van elektriciteitscentrales en windparken naar transformatorhuisjes en kabels tot uw huis.

Erik Erkelens

Kabels
rode = elektriciteit

Overige kleuren =
telefoon, tv, glasvezel

Bezoek weeshuis St. Elisabeth in Ende op Flores

In oktober/november 2023 ben ik, lid van (redactie) KBO Ede en MOV Katholiek Ede naar mijn geboorteland Indonesië geweest. Tijdens mijn vakantie en tevens familiebezoek in Indonesië heb ik een 2-daags bezoek gebracht aan het weeshuis Panti Asuhan St. Elisabeth in Ende Flores. Jack en Noortje Johan, voormalig leden van KBO Ede en MOV Katholiek Ede, hebben in verleden namens MOV Katholiek Ede een aantal keren het weeshuis bezocht in het kader van de financiële ondersteuning van het weeshuis.

30 oktober was de 1e dag dat ik het weeshuis bezocht. Ik werd met open armen ontvangen en met een traditionele dans door de weeskinderen verwelkomd. Dansend werd ik begeleid bij de binnenkomst van het weeshuis.

De zusters en de aanwezige kinderen gingen zich daarna één voor één voorstellen en maakten af en toe een kort praatje met mij. Vervolgens gingen de kinderen verder met hun dagelijkse activiteiten en taken

voor het weeshuis. Bij deze eerste ontmoeting heb ik voornamelijk twee zaken besproken met de zusters.

1. De zusters o.l.v. zuster Innosensi CIJ en ik hebben overlegd over de toekomst van het weeshuis. Helaas is MOV Katholiek Ede niet meer in staat om jaarlijks een grote financiële bijdrage te geven aan het weeshuis door verminderde activiteiten van MOV Katholiek Ede. Er zullen in de Antoniuskerk in Ede wel van tijd tot tijd collectes worden gehouden voor het weeshuis in Ende Flores. Bij voldoende saldo zal daarna periodiek een bijdrage worden overgemaakt naar het weeshuis. MOV Katholiek Ede vindt het fijn als u buiten de collectes een bijdrage wil geven voor het weeshuis.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met: Adri Koch, telnr. 0318-65 03 68 en Fred Deuning, tel. 06-38 15 52 96.

2. Overleg met zuster Cypriana CIJ. Medio 2023 heeft MOV Ede een verzoek ontvangen van zuster Cypriana CIJ over het renoveren van het kleuterschool gebouw Stella Maris Marapokot – Aesesa – Nagekeo. De foto's van de huidige situatie en de begroting voor renoveren hebben wij ontvangen van de zuster. MOV Katholiek Ede kan het verzoek niet meer aanvragen voor Vastenactie 2024. Voor de Vastenactie 2025 hebben wij het benodigde aanvraagformulier ontvangen. Ik heb dit aanvraagformulier aan zuster Cypriana CIJ gegeven en de vraagpunten besproken en toegelicht. De zuster zal in 1^e instantie het formulier zelf gaan invullen en de reden van het verzoek voor renovatie toe moeten lichten.

Afgesproken is dat de zuster het formulier in Bahasa Indonesia zal invullen en zal mailen naar mij vóór 1 april 2024. Ik zal zorgen voor de vertaling. Samen met Adri zal het formulier worden aangevuld met de gegevens van de deelnemende andere locaties van onze parochie. Vóór 1 oktober 2024 zal het formulier worden ingeleverd bij de Vastenactie. Eind november 2024 zullen volgens de planning alle ingeleverde **“EIGEN DOELEN”** Vastenacties worden beoordeeld en bij goedkeuring zal bericht van akkoord worden verstuurd naar de aanvragers.

Namens MOV Katholiek Ede is een bedrag van 10.000.000 Roepia (= € 600,-) overhandigd aan zuster Cypriana als 1^e donatie voor renovatie.

Op 31 oktober hebben na schooltijd 3 kinderen van het weeshuis met 2 zusters samen met mij boodschappen gedaan in 2 winkels in Ende. In de 1^e winkel werden 30 paar schoenen voor de kinderen en handdoeken gekocht. In de 2^e winkel werden emmers voor douchen, klerenhangars en diverse keuken hulpmiddelen aangeschaft. In de avonden werd er een afscheidsavondeten voorbereid door de weeskinderen in samenwerking met de zusters. Het was tevens de afsluiting van de oktober Maria-maand. Het avondeten werd geopend met een gebed door een zuster. Nadat wij als gasten het avondeten mochten opscheppen volgden de kinderen in verschillende leeftijdsgroepen. Het was voor de kinderen een feestelijke maaltijd in vergelijking met hun dagelijkse menu. Onder het eten vond de voorbereiding plaats voor een zang- en dansoptreden. Afwisselend in groepjes gingen de kinderen dansen en zingen. De feestelijke avond werd afgesloten met dansen in een kring met alle aanwezigen. Daarna nam zuster Innosensi CIJ het woord om de kinderen toe te spreken en vervolgens mocht ik namens MOV Katholiek Ede het woord doen afgewisseld met het symbolisch overhandigen van een aantal gekochte schoenen, emmers

etc. aan een aantal aangewezen kinderen. Het restbedrag (na aftrek van de gekochte spullen) van de donatie van 10.000.000 Roepia voor het weeshuis werd overhandigd aan zuster Innosensi CIJ. De bijeenkomst werd afgesloten met een dankwoord van de zuster en daarna volgden fotosessies in groepen en privé opnames door de kinderen. Het was een heel gezellige, openhartige ontmoeting en kennismaking met de kinderen en de zusters.

Fred Deuning

Dagje uit

Twee dagen voor oudjaar wilden we naar het Catharijneconvent.

De reis ging met de trein. Dat zou spannend worden. Ik had gelezen in de krant dat het station in Ede klaar was.

Het is maar hoe je het bekijkt. Als reiziger was het niet echt te merken. Het perron is wat verderop dan eerst. Helaas geen bankje om op te zitten en al helemaal geen beschutting.

In Utrecht gingen we eerst koffiedrinken bij Starbucks. Ik had namelijk een bon gekregen van de NS. Deze ervaring wilde ik nu wel eens meemaken. Ik heb verstand van de drukte en heb bewondering voor de jongelui, die er werken.

Het bezoek aan het museum was de moeite waard. De tentoonstelling "Fashion voor God" was ons doel.

Voor wie van rijke priester gewaden houdt was het smullen.

Het ging over de priesterkleding in de tijd van de reformatie, waarin de katholieke kerk er niet openlijk mocht wezen.

Er zijn schitterende gewaden gemaakt. Veel door zogenaamde kloppen. Vrouwen, die niet in het klooster konden, omdat die er niet meer waren, maar zich wel wilden toewijden aan een leven voor God.

In de 18^e eeuw gebeurt er iets bijzonders. Rijke dames schenken baljurken om te vermaken tot priester gewaden en voorzetsels. De kerk in Amersfoort, waar ik bij hoor (Oud Katholieke kerk) heeft een voorzetsel, dat gemaakt is van een japon van Gertrudis Clara van Halteren. Er is zelfs een gerucht dat het om haar trouwjurk zou gaan.

Na het bezoek aan de tentoonstelling zijn we weer rustig naar het station gegaan. Eerst wel even naar de kerststal in de kerk wezen kijken. Dat is een zogenaamde Napolitaanse stal met ruim 600 beelden.

Op de terugreis hadden we in Ede beperkt tijd om over te stappen naar de trein, die richting Amersfoort gaat. Voor iemand, die slecht ter been is vormt de route buitenom echt een probleem en als je niet bekend bent, is het zoeken naar een in/uitcheckpaaltje.

Al met al een geslaagd dagje uit.

Mary-Ann Borggreve

Voorzetsel, gemaakt van een japon van Gertrudis Clara van Halteren

Overlijden Thea Arts

Kortgeleden is Thea Arts, lid van de werkgroep Ontwikkeling en Ontspanning, overleden. Thea was al enige tijd ernstig ziek en is op 4 januari jl. op 80-jarige leeftijd overleden.

Thea betekende veel voor KBO-Ede. Al heel lang was zij samen met de andere commissie leden actief

om tijdens de maandelijkse activiteitenmiddagen en ook bij andere activiteiten van onze seniorenvereniging ervoor te zorgen dat de bezoekers niets te kort kwamen

op het gebied van hapjes, drankjes en dergelijke. Thea had ook de zorg voor het inkopen van de benodigde dranken en andere producten. Zij deed haar werkzaamheden tot volle tevredenheid van iedereen en wij zijn haar veel dank verschuldigd voor haar jarenlange inzet en toewijding.

Wij condoleren haar man Herman, de kinderen en kleinkinderen met dit grote verlies en wensen hen veel sterkte toe de komende tijd.

Het bestuur van KBO-Ede

KBO voordeel

Wie wil nu niet eens iets tegen een goede prijs kopen? U heeft tenslotte het lidmaatschap van KBO al betaald, dus mag het ook iets opleveren.

Besparen op energiekosten? Onderzoek dit eens!
Een cadeautip bekijken? Staat op de website.
Voordelig verzekeren? Niets lijkt te gek.

Profiteer van uw lidmaatschap en bezoek: www.kbogelderland.nl/ledenvoordeel.

Agenda KBO en PCOB

Op de bijeenkomst van KBO Ede en PCOB zijn de leden van beide seniorenverenigingen van harte welkom. Bij activiteiten met een beperkte capaciteit hebben leden van de eigen afdeling voorrang.

KBO Programma

- 14 of 28 febr. Lezing Energie besparen door het Energieloket
- 20 maart Algemene Ledenvergadering
- 21 augustus Verjaarsfeest voor onze leden die dit jaar 80, 90 of 100 worden
- 18 september Bingo

De bijeenkomsten vinden plaats in de zaal van het appartementencomplex "De Bosroos", hoek rotonde Proosdijerveldweg/Veenderweg. Ingang aan de Rozenlaan. Aanvang 14.00 uur, tenzij anders vermeld.

PCOB Ede Lunteren Programma

- Informatie op www.pcob.nl/afdelingen/ede/

De bijeenkomsten zijn in "Rehoboth", Driehoek 11 te Ede, tenzij anders vermeld.

PCOB Bennekom Programma

- Informatie op www.pcob.nl/nieuws/activiteiten-pcob-bennekom.

Standaard locatie voor de activiteiten: Gemeentecentrum De Brink, Brinkstraat 39 in Bennekom.

SUDOKU ★★★

8		1						2
5		3						8
2	9			1	5	4		7
			6	7		1		9
			1	3	2			
		9	5		1			
	2	5			6	9	4	1
6	1			2				

